טיט הנרוק יוכיח. פירש בקונטרס כדתנן במסכת מקוואות (פ"ז מ"ט) וחלו מעלין ולא פוסלין השלג והברד והכפור והגליד והמלח וטיט הנרוק ומעלין היינו משלימין אבל בפני עצמו לא וקשה דמה יוכיח הוא זה דאויר נמי בפני עצמו לא ואין זה יוכיח דטיט הנרוק בשעה שהוא מעלים חזי לטבילה ולא דמי לאויר דאין יכולים תחתיו אפילו בשעה שהוא מלטרף וגרלה דטיט הנרוק נמי אפילו בשעה שמלטרף אין מטבילין בו והכי תנן במסכת מקוואות פרק שני (מ"ו) מקוה שיש בו ארבעים סאה מים וטיט ר' אליעזר אומר מטבילין במים ואין מטבילין בטיט ר' יהושע אומר במים ובטיט בחזה טיט אמרו בטיט שהמים עליו מכסים לפיו על גביו ואם היו מכסים לפיו על גביו אם היו מכסים בצד אחד. מודה ר' יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט. באיזה טיט אמרו בטיט שהקנה ירד מאליו דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר שאין יכנה מירדה עומד כו'. **בתני'** העושה סוכתו כמין צריף. פי' צריף. כגון רבונה רחב מלמטה ומיצר וגולה עד כאצבע. נמצא בבנין צר מלמעלה ומשפע ויורד. פירוש שסמכה לסותל, שעשה סכך בסוכה צדו אחד למעלה בסותל והצד האחר בארץ. ובשתיהן בעשויה כמין צריף (ובסמוכה (לגג) לסותל אין לה גג. ואף על גב דבמתניתין ר' אליעזר פוסל בהני תרתי אבל רבנן פליגי עליה, ואמרינן בא' טעמא דרבנן, ואמרינן שיפועי אהלים כאהלים דבי. הא פירשה רב יוסף דמתניתין ר' נתן היא דתני לה, ויחידאה היא ולא משגחינן ביה. וקיימא לן כוותיהו דחכמים בסוכה העשויה כמין צריף ובסוכה שעידה אחת למעלה ואחרת בקרקע, פסולה (נ"א: פסולין). וכן הלכה, ולפיכך היה ישן רב יוסף בכילת חתנים. אין לה גג אינה אהל, לפיכך אינה חשובה כסוכה בתוך סוכה לפסול הסוכה. ירושלמי

עין משפט נר מצוה

קב א ב מיי' פ"ד מהל' סוכה הלכה ז סמג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תרלח סעיף ו:

קבא ג מיי' פכ"ה מהל' כלים יב:

קבב ד ה מיי' פ"ה מהל' סוכה הלי' ו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף ו:

מוסף רש"י

העושה סוכתו כמין צריף. גגה ודפנותיה כאין כאחד כעין כוורת. אחין גג ניכר לגד והדפנות לגד, או שסמכה לכותל. עשה קנים מרוחים וסמך לאחד אחד מוטה על הסמל ולאחד אחד מוטה על הארץ, דגנה ודופנה אחד, אחין לה גג ואין נאה לדירה (לעיל ז:).

רבינו חננאל

ואמרינן טיט הנדוק יוכיח כו', טיט דק הנצוק כמו מים עבים, כדתנן מקוה שיש בו מ' סאה מים וטיט, ר' אליעזר אומר מטבילין במים ולא בטיט, ר' יהושע אומר במים ובטיט. באיזה טיט מטבילין, בטיט שהמים עליו על גביו, אם היו בצד אחד, מודה ר' יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט. באיזה טיט אמרו בטיט שהקנה ירד מאליו דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר שאין יכנה מירדה עומד כו'. **בתני'** העושה סוכתו כמין צריף. פי' צריף. כגון רבונה רחב מלמטה ומיצר וגולה עד כאצבע. נמצא בבנין צר מלמעלה ומשפע ויורד. פירוש שסמכה לסותל, שעשה סכך בסוכה צדו אחד למעלה בסותל והצד האחר בארץ. ובשתיהן בעשויה כמין צריף (ובסמוכה (לגג) לסותל אין לה גג. ואף על גב דבמתניתין ר' אליעזר פוסל בהני תרתי אבל רבנן פליגי עליה, ואמרינן בא' טעמא דרבנן, ואמרינן שיפועי אהלים כאהלים דבי. הא פירשה רב יוסף דמתניתין ר' נתן היא דתני לה, ויחידאה היא ולא משגחינן ביה. וקיימא לן כוותיהו דחכמים בסוכה העשויה כמין צריף ובסוכה שעידה אחת למעלה ואחרת בקרקע, פסולה (נ"א: פסולין). וכן הלכה, ולפיכך היה ישן רב יוסף בכילת חתנים. אין לה גג אינה אהל, לפיכך אינה חשובה כסוכה בתוך סוכה לפסול הסוכה. ירושלמי

מסורת הש"ס

(א) [זבחים כב.], ב) לעיל ז:, ג) [תוספתא' פ"א ה"ז], ד) [שבת קלח:], ה) [וש' תוס' שבת קמג: ד"ה ור' יוחנן], ו) כ"ל מ"ז וגורס לימא סיפא, ז) ר"ג: בדפרים, ח) לו הרמיק כל"ל, ט) [עי' תוי"ט].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה העושה סוכתו וכו' שיש בה שבעה טפחים מידי דהוה:

גליון הש"ס

גמ' א"ל כמאן בר"א שבקת רבנן. עיין שבת דף קמג ע"ב תוס' ד"ה ור' יוחנן הגיפה שלהם כמן ס"ל שבקת רבנן. וס"ל דהא דלמרינן בר"ח הייט דר"י הסיג מר"ח:

הגהות הגר"א

[א] תוספות ד"ה אלא כי אגנים ויהיה נגוהה כו' ל"ל:

רבינו חננאל (המשך)

מודה ר' אליעזר לחכמים שאם היתה נתונה על ד' אבנים או שהיתה גבוהה מן הארץ טפח בשורה, חנא העושה סוכתו (בבית) (בבית) יער הלבנון שבירושלים כשרה. למי נצרכה לר' אליעזר. **מתני'** מחצלת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה בו'. ואמרינן הא דנופא קשיא כו'. ושנינן לא קשיא גדולה סתמא לסיכוך ואינה מקבלת טומאה. ואם פירש שעשייתה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, אבל קטנה סתמא לשכיבה ואם פירש שעשייתה לסיכוך מסככין בהן (נ"א: בה). ואקשינן אי הכי אימא סיפא דר' אליעזר, דתנן ר' אליעזר אומר אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה, בשלמא גדולה פירש כי לשכיבה עשאה מקבלת טומאה, שמע מינה הא סתמא לסיכוך כדאמרן, אלא קטנה קשיא דהא קתני קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה, שמע מינה הא סתמא לסיכוך ואת אמרת סתם קטנה לשכיבה, ומשני רבא בגדולה דברי הכל דסתמא [לסיכוך], כי פליגי בקטנה, חנא קמא סבר קטנה לשכיבה ור' אליעזר סבר קטנה לסיכוך.

[ח]טיט הנרוק יוכיח שמצטרף לארבעים סאה והטובל בו לא עלתה לו טבילה: **מתני'** [ט]העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל ר' אליעזר [י]פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין: **גמ'** תנא [יא]מודה ר' אליעזר [יב]שאם הגביהה מן הקרקע טפח או שהפליגה מן הכותל טפח שהיא כשרה מאי טעמייהו דרבנן [יג]שיפועי אהלים כאהלים דמו אביי אשכחיה לרב יוסף דקא גני בבילת חתנים בסוכה [יד]אמר ליה כמאן [טו]כר' אליעזר שבקת רבנן ועבדת כר' אליעזר אמר ליה ברייתא איפכא תני ר' אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין שבקת מתניתין ועבדת כברייתא אמר ליה מתניתין יחידאה היא דתניא העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל רבי נתן אומר רבי אליעזר פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין: **מתני'** [טז]מחצלת קנים גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה [יז]ואין מסככין בה לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה רבי אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה: **גמ'** הא גופה קשיא אמרת עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה טעמא דעשאה לשכיבה הא סתמא לסיכוך והדר תני לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה טעמא דעשאה לסיכוך הא סתמא לשכיבה הא לא קשיא כאן בגדולה כאן בקטנה [יח](בשלמא לרבנן לא קשיא אלא לרבי אליעזר קשיא דתנן) רבי אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה טעמא דעשאה לשכיבה הא סתמא לסיכוך אימא סיפא עשאה לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה טעמא דעשאה לסיכוך הא סתמא לשכיבה אלא אמר רבא [יט]בגדולה כ"ע לא פליגי דסתמא לסיכוך כי פליגי בקטנה תנא קמא סבר סתם קטנה לשכיבה ורבי אליעזר סבר סתם קטנה נמי לסיכוך והכי

טיט הנרוק יוכיח. שרצו להריקו מכלי אל כלי כגון שהוא רך: **שמצטרף.** להשלים שיעור מ' סאה: **והטובל בו.** כמ' סאה שכולו טיט נרוק: **לא עלתה לו טבילה.** דהכי תנן במסכת מקוואות (פ"ז מ"ט) אלו מעלין ולא פוסלין השלג והברד והכפור והגליד והמלח וטיט הנרוק. ומעלין היינו משלימין אבל בפני עצמו לא: **מתני' כמין צריף.** כוך של ליידין שאורכין בה את העופות ועשוי ככוורת שמספעת והולכת שגגו וקירותיו אחד: **או שסמכה לכותל.** הטה ראשי קנים על הכותל וראשו אחד על האדץ: **לפי שאין לה גג.** שאינו ניכר מהו גג ומהו כותל דאהל משופע לא אהל הוא אלא אם כן יש בו טפח זקוף כדקתני בברייתא: **גמ' שאם הגביהה מן הקרקע טפח.** אתרוייהו קאי דאמרינן לגוד מזקיפה ויש שם טפח זקוף ומיכר הצריף שהוא גג וכיון שיש בו שיעור אהל מזקיפה הוי אהל: **או אם הרחיקה כו'.** אסמכה על הכותל קאי אם הרחיק ראש הסמוך לכותל מכותל טפח והיתה סמוכה על יתידות אמרינן לגוד ממנה ולכותל בשוה ולא בשיפוע והוא הגג: **שיפועי אהלים כאהלים.** אע"פ שלא הגביה ולא הרחיקה כשרה: **בבילת חתנים.** לפי שאין לה גג טפח שוה לא חשיב אהל להפסיק: **רב' אליעזר.** דאמר אהל משופע לא אהל הוא: **ברייתא איפכא תניא.** מצאתי ברייתא שמשויה איפוך בשיטתן דרבי אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין לפי שאין לה גג: **יחידאה היא.** מתניתין דתני הכי ר' נתן קתני לה דהוא יחידאה אבל חכמים שבדורו היו מולקין עליו ואומרים רבי אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין: **מתני' מחצלת קנים.** קשה ואין נוחה למסכה: **עשאה לשכיבה.** הואיל ויחדה לכך עשאה כלי ומקבלת טומאה ואין מסככין בה כו': **לסיכוך כו' ואינה מקבלת טומאה.** דלאו כלי הוא וכגמרא פריך סתמא אסתמא: **רבי אליעזר אומר כו'.** כגמרא מפרש מאי קאמרי ומאי פלוגתייהו דהיכא דפרים בהדיא לשכיבה או לסיכוך ודאי אין חילוק בין גדולה לקטנה דהא פירש אלא קטנה גרלאית סתמא לשכיבה גדולה גרלאית סתמא לסיכוך: **גמ' לאן בגדולה לאן בקטנה.** ופיפא לא דמי לריפא דפיפא הכי קאמר ואם קטנה היא ועשאה לסיכוך מסככין בה כו' הא סתמא לשכיבה: **אימא סיפא כו'.** ותר' אליעזר ליכא למתרוצי כדתנא קמא דהא אחת גדולה ואחת קטנה קתני: **אלא אמר רבא בגדולה כ"ע לא פליגי דסתמא לסיכוך.** כלומר לא תשני ריפא בגדולה ופיפא בקטנה ותרוייהו כדפרים דאם כן דרבי אליעזר לא מיתרצא אלא כל לסיכוך דקתני מתניתין בין בסיפא דמילתיה דתנא קמא בין בדברי אליעזר אסתמא קאי: והכי

מעלין ומתוך לשון הקונטרס משמע דאותו טפח שהגביה [כ]הרחיק אפילו הוא אויר כשרה דנחשבו כסתום מטעם לגוד דפרים הקונטרס אם הרחיק ראש הסמוך לכותל מן הכותל טפח והיתה סמוכה על יתידות וקלת משמע כן בירושלמי דגרסינן מודה רבי אליעזר לחכמים שאם היתה נתונה על ארבעה אגנים [א] או שאם היתה גבוהה מן האדץ פותח טפח כשרה:

לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. דכל היוצא מן הגן אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן [כא]דילפינן ממשכן פרק במה מדליקין (שבת דף כח. ושם): **כאן** בגדולה כאן בקטנה. לא משום דתהוי ריפא בחדא ופיפא בחדא אלא נקט בריפא עשאה לשכיבה בכל מחצלות משום דאיכא מחצלת דסתמא לסיכוך ובפיפא נקט עשאה לסיכוך בכל מחצלות משום דאיכא מחצלת דסתמא לשכיבה: **אמר** רבא בגדולה כולי עלמא לא פליגי דסתמא לסיכוך. ולסיכוך דקתני מתני' בין בסוף מילתיה דתנא קמא בין בר"א אסתמא קאי והכי קאמר עשאה לשכיבה בהדיא מקבלת טומאה ואין מסככין בה ואם אינו יכולין לומר בה שהוא לסיכוך והיכי דמי כגון דלא פרים מסככין בה ואינה מקבלת טומאה כך פירש בקונטרס ודוחק לפרש דלהכי שייר תנא קמא לקטנה ולא תנייה משום דסבר גדולה דווקא הוא דאמרינן בה סתמא לסיכוך הא קטנה סתמא לשכיבה ואתא ר"א למימר קטנה כגדולה וקשיא דהשתא לא פליג ר"א אעיקר מילתיה דתנא קמא אלא אדיוקא וגרלאה לפרש דלא אתא רבא לשנויי אלא אעיקר מילתיה דר"א אבל מילתיה דתנא קמא לעולם כדשנינן ולסיכוך דקאמר ר"א הייט כדפרים בקונטרס אם יכול לומר שהיא לסיכוך כגון בסתם טהורה ומסככין בה: אחת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com